

justitiavestra plusquam Scribarum et Phariseorum, non intrabit in regnum caelorum (Matth. v, 20). Alioquin dicemus, aiunt, contra te testimonium. Semen Chanaan, et non Juda, nec hoc quidem Moses in lege mandavit. An qui decrevit adulteram lapidare, mandavit accusare pudicam? an qui jussit adulteram lapidibus opprimi, etiam jussit contra insontem testimonium ferri? Imo vero sicut adulteram, sic etiam falsum testem non impunitum esse præcepit (Deut. xix, 16-21; Prov. xix, 9). Sed qui gloriamini in lege, per legis prævaricationem Deum inhonoratis.

5. *Ingenuit Susanna, et ait: Angustiae mihi sunt undique.* Undique enim mors; hinc quidem corporea, inde spiritualis. Si hoc, inquit, egero, mors mihi est; si autem non egero, non effugiam manus vestras. Vestras, o Pharisei, manus nec adultera effugit, nec pudica: vestras accusationes nec sanctus, nec peccator evadit. Dissimulatis peccata vestra, ubi inveneritis aliena: alioquin si quis forte suum non habet, vestrum ei impingitis crimen. Quid tamen Susanna facit, inter mortem et mortem, animæ scilicet et corporis, undique angustata? *Melius est mihi, inquit, absque opere incidere in manus hominum, quam derelinquere legem Dei mei.* Nimirum sciebat ista, quam horrendum sit incidere in manus Dei viventis. Nam homines quidem, cum occiderint corpus, animæ non habent ultra quid faciant: ille autem timendus est, qui potestatem habet et corpus et animam mittere in gehennam (Matth. x, 28). Quid familia Joachim tardat? Irruat per **981** posticum, nam in pomerio clamor auditur; clamor autem luporum gravium, et balantis oviculæ inter eos. Sed non patitur ad eis innoxiam devorari, qui ab ipsis eorum faucibus tam dignanter eripuit etiam eripi non merentem. Merito proinde cum duceretur ad mortem, erat cor ejus fiduciam habens in Domino, quem usque adeo timuisset, ut timorem omnem postposuisset humanum, et ipsius legem et simul vitæ præposuisset, et famæ. *Non enim dictus fuerat sermo hujuscemodi aliquando de Susanna. Sed et parentes ejus justi erant, et vir ejus honoratior omnium Judæorum.* Merito igitur a justo Judice justam de injustis obtinuit ultionem, quæ tam vehementer justitiam esurivit, ut propter eam contemneret mortem corporis, opprobrium generis, luctum inconsolabilem amicorum.

6. Et nos, fratres, si a Christo audivimus: *Nec ego te condemnabo, si peccare jam nolumus contra ipsum, si in Christo volumus pie vivere; necesse est sustineamus persecutionem, ne malum pro malo, aut maledictum pro maledicto reddamus.* Alioquin qui patientiam non servaverit, perdet justitiam; hoc est, vitam perdet; hoc est, perdet animam suam. *Mihi vindictam, et ego retribuam, dicit Dominus* (Rom. xii, 19). Ita prorsus est. Ipse retribuet, sed si ei vindictam serves, si non tollas ab eo judicium, si non reddas retribuentibus tibi mala. Faciet judicium, sed injuriam patienti; in æquitate judicabit,

sed pro mansuetis terræ. Jam vobis, ni fallor, molestum est, quod deliciae tardant. Non miremini: deliciae sunt. Non onerabunt quamlibet satiatos, nec a ructantibus quidem poterunt fastidiri.

7. *Missus est Gabriel angelus a Deo in civitatem Galilææ, qui nomen Nazareth.* Miraris quod Nazareth, parva civitas, et tanti regis nuntio illustretur, et tanto? Sed magnus latet in hac parva civitate thesaurus; latet, inquam, sed homines latet, non Deum. An non thesaurus Dei Maria? ubicunque illa est, et cor ejus. Oculi ejus super eam, ubique respicit humilitatem ancillæ suæ. Novit cœlum Unigenitus Dei Patris? Si novit cœlum, et Nazareth. Quidni sciat patriam suam? quidni noverit hæreditatem suam? Cœlum ex Patre, Nazareth ex matre vindicat sibi, sicut ipse se et Filium David, et Dominum esse testatur (Matth. xxii, 42-45). *Cœlum cœli Domino, terram autem dedit filiis hominum* (Psal. cxiii, 16). Cedat ergo ei utrumque necesse est in possessionem, quia non modo Dominus, sed et filius hominis est. Audi etiam quomodo terram sibi tanquam filius hominis vindicat, sed et communicat tanquam sponsus. *Flores, inquit, apparuerunt in terra nostra.* (Cant. ii, 12). Neque hinc discrepat, quod Nazareth interpretatur *flos*. Amat florigeram patriam flos de radice Jesse, et libenter inter lilia pascitur flos campi et lilium convallium. Commendat enim flores pulchritudo, suaveolentia, et spes fructus; gratia triplex. Teque florem reputat Deus; e bene ei complacet in te, si tibi nec honestæ conversationis decor, nec bonæ opinionis fragrantia, nec intentio desit futuræ retributionis. Fructus enim spiritus est vita æterna.

8. *Ne timeas, Maria; invenisti enim gratiam apud Dominum.* Quantam gratiam? Gratiam plenam, gratiam singularem. Singularem, an generalem? Utramque sine dubio, quia plenam, et eo singularem, quo generalem: ipsa enim generalem singulariter accepisti. Eo, inquam, singularem, quo generalem: nam sola præ omnibus gratiam invenisti. Singularem quod sola hanc inveneris plenitudinem; generalem, quod de ipsa plenitudine accipiant universi. *Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui.* Singulariter quidem fructus ventris tui est; sed ad omnium quidem mentes te mediante parvenit. Sic nimirum, sic olim ros totus in vellere, totus in area; sed in nulla parte areæ totus, sicut in vellere fuit (Judic. vi, 37-40). In te sola Rex ille dives et prædives exinanitus; excelsus, humiliatus; immensus, abbreviatus, et angelis minoratus est: verus denique Deus et Dei Filius incarnatus. Sed quo fructu? Nempe ut omnes ejus paupertate locupletemur, ejus humilitate **982** sublevemur, ejus minoratione magnificemur, ejus incarnatione adhærentes Deo, incipiamus unus esse spiritus cum eo.

9. Sed quid dicimus, fratres? cuinam potissimum vasi gratia infundetur? Si, ut supra meminimus, capax quidem est misericordiæ fiducia, patientia

vero justitiæ, quale jam poterimus idoneum gratiæ receptaculum exhibere? Balsamum et purissimum, et solidissimum vas requirit. Et quid tam purum, quidve tam solidum quam humilitas cordis? Merito proinde humilibus dat gratiam; merito, respexit Deus humilitatem ancillæ suæ. Quoniam merito, quæris? Eo utique, quo animum humilem meritum non occuperet humanum, quominus libere influeret vinæ gratiæ plenitudo. Sed ad hanc nobis humilitatem quibusdam erit gradibus ascendendum. Primo enim cor hominis, quem adhuc peccare delectat, nec miseram consuetudinem proposito meliore mutavit, ne sit gratiæ capax propriis vitiis præpeditur. Secundo quoque, ubi jam corrigere mores, et priores nequitas de cætero non iterare proponit; ipsa tamen peccata præterita, licet jam amputata quodam modo videantur, dum in eo manent, gratiam non admittunt. Manent autem donec confessione laventur, donec succedentibus dignis fructibus poenitentiae de medio fiant. Sed vae tibi, si forte vitiis et peccatis perniciosior successerit ingratitude. Quid enim tam evidenter gratiæ adversatur? Tepescimus processu temporis a fervore conversationis nostræ, paulatim refrigerescit charitas, abundat iniquitas, ut consummemur carne, qui spiritu cœperamus. Inde enim est ut minus ea sciamus quæ a Deo donata sunt nobis, indevoti pariter et ingrati, Timorem Domini relinquimus, religiosam omittimus solitudinem, verbosi, curiosi, faceti, etiam detractores et murmuratores, vacantes nugis, fugitantes laboris et disciplinæ, quoties sine nota id licet; quasi vero confestim sit etiam sine noxa. Quid ergo tantis repulsam obstaculis gratiam nobis deesse miramur? Jam vero si quis, juxta Apostolum, ut verbum Christi, verbum gratiæ in eo habitet, gratus est (Coloss. iii, 16, 15); si quis devotus, si quis solli-

IN NATIVITATE S. JOANNIS BAPTISTÆ.

983 SERMO

De lucerna ardente tripliciter, et tripliciter lucente.

1. Sit procul ab his conventibus, fratres, increpatio illa prophetæ, Judaica reprobantis conventicula, et dicentis: *Iniqui sunt cœtus vestri* (Isai. i, 13). Hi nimirum cœtus non iniqui, sed plane sancti, sed religiosi, sed pleni gratia, digni benedictione. Conventus siquidem ab audiendum Deum: convenitis ab laudandum, ad orandum, ab adorandum eum. Sacer est conventus uterque, placens Deo, angelis familiaris. State ergo in reverentia, fratres state in sollicitudine et devotione mentis: maximeque in loco orationis, et in hac schola Christi, et auditorio spirituali. Nolite considerare, delectissimi, quæ videntur et temporalia sunt, sed magis quæ non videntur, æterna: secundum fidem, non secundum faciem judicate. Terribiliter siquidem mutuendus est locus uterque: nec major adesse credendus est numerus hominum quam angelorum. Patet utrobique sine dubio porta cœli, scilicet illa erecta est,

citius, si quis spiritus fervans: caveat sibi ne suis fidat meritis, ne suis operibus innitatur: alioquin nec hujuscemodi animum intrat gratia. Nimirum plenus est, nec in eo jam invenit gratia locum sibi.

10. Considerastis Phariseum illum orantem? Non erat raptor, non injustus, non adulter. An sine fructibus poenitentiae erat? Jejunabat bis in Sabbato, decimas dabat omnium quæ possidebat. Sed ingratus; forsitan suspicamini. Audite quid dicat: *Deus, gratias ago tibi.* Sed non erat vacuus, non erat exinanitus, non erat humilis, sed elatus. Non enim quid sibi deesset, scire studuit, sed exaggeravit meritum suum: nec erat illa solida plenitudo, sed tumor. Vacuus proinde rediit, qui plenitudinem simulavit. Nam publicanus ille, qui exinanivit se ipsum, quoniam vacuum vas exhibere curavit, gratiam retulit ampliolem (Luc. xviii, 10, 14). Nos ergo fratres, si gratiam cupimus invenire, sic de cætero abstinemus a vitiis, ut præteritis quoque peccatis digne poeniteamus. Nihilominus quoque solliciti simus, et devotos nos Deo et vere humiles exhibere. Hujusmodi nempe animas gratanter respicit pio illo respectu, de quo Sapiens ait: *Quoniam gratia et misericordia Dei est in sanctos ejus, et respectus in electos illius* (Sap. iv, 15). Et forte propterea quater revocat animam quam respicit, dicens: *Revertere, revertere, Sunamitis; revertere, revertere, ut intueamur te* (Cant. vi, 12): quo videlicet nec in peccandi consuetudine, nec in conscientia peccatorum; sed nec in tepore et torpore ingratitude, aut in elationis cæcitate persistat. A quo nos quadripartito periculo revocare et eripere dignetur, qui factus est nobis a Deo Patre sapientia, et justitia, et sanctificatio, et redemptio, Jesus Christus Dominus noster, qui cum Patre et spiritu sancto vivit et regnat Deus per infinita sæcula sæculorum. Amen.

ascendunt et descendunt angeli super Filium hominis. Gigas nempe est iste Filius hominis: cœlum ei sedes est, terra scabellum pedum ejus. Elevata est magnificentia ejus super cœlos: manet tamen nobiscum usque ad sæculi consummationem. Ascendunt et descendunt itaque ad Deum angeli sancti, quia caput et corpus unus est Christus.

2. Nec tamen ubi caput, sed ubicunque fuerit corpus, ibi congregabuntur et aquilæ, licet non possit caput a corpore separari. Denique et ipse ait: *Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, in medio eorum sum* (Matth. xviii, 20). Sed forte quis dicat: Ubi est modo Christus? Ostende nobis Christum, et sufficit nobis, quid curiosos circumducitis oculos? Num ad videndum, et non magis ad audiendum convenistis? *Dominus Deus aperuit mihi aurem*, ait propheta (Isai. l, 5). Aurem meam aperuit, ut audiam quid loquatur: non oculum;

ut videam vultum ejus, illuminavit. Aut certe suam mihi aperuit aurem, non faciem revelavit. Post parietem stat, audit, et auditur: sed necdum apparet. Audit orantes, erudit audientes. An experimentum ejus quaeritis, qui in me loquitur Christus? (II Cor. XIII, 3.) Ego, inquit, qui loquor justitiam (Isai. LXIII, 1). Quidni loquatur ore, quod ipse plasmavit? Quidni suo utatur, ut libet, artifex instrumento? Non tantum aures eorum, sed et labia mea aperi, Domine: ego enim labia mea non prohibebo, Domine tu scisti. Bene enim omnia facis; et surdos facis audire, et mutos loqui.

3. Audite ergo, fratres, quid de Joanne loquatur, cujus solemnitas hodie nativitas celebratur. Ille, inquit, erat lucerna ardens, et lucens (Joan. v, 35). Magnum testimonium, fratres mei: magnus enim est cui perhibetur, sed major et ipse qui perhibet. Ille, inquit, erat lucerna ardens, et lucens. Est enim tantum lucere vanum, tantum ardere parum: ardere et lucere perfectum. Audi quid dicat Scriptura: Sapiens permanet ut sol, stultus autem ut luna mutatur (Eccli. XXVII, 12). Quia enim splendet luna sine fervore; modo plena, modo, exigua, modo nulla videtur. Mutatum siquidem lumen nunquam in eodem permanet statu, sed crescit, deficit, extenuatur, annihilatur, et penitus non comparat. Sic qui conscientias suas in alienis labiis posuerunt, modo magni, modo parvi sunt, modo nulli, secundum quod adulantium linguis vel vituperare placuerit, vel laudare. At vero solis splendor igneus est, et cum fervet acrius, etiam oculis lucidior exhibetur. Sic sapientis ardor internus foris lucet: et si non ei datur utrumque, curat semper ardere magis, ut Pater suus qui videt in abscondito, reddat ei. Vae nobis, fratres, si luxerimus tantum. Nam lucemus quidem, et magnificamur ab hominibus; sed mihi pro minimo est, ut ab humano iudice die. Qui enim iudicat me, Dominus 981 est, qui fervorem ab omnibus exigit, splendorem vero non ita. Ignem, inquit, veni mittere in terram; et quid volo nisi ut accendatur? (Luc. XII, 49.) Hoc nempe commune mandatum, hoc est quod exigitur ab universis; nec ulla, si deesse contigerit, admittitur excusatio.

4. Caeterum singulariter apostolis et apostolicis viris dicitur: Luceat lux vestra coram hominibus (Matth. v, 16): nimirum tanquam accensus, et vehementer accensus, et quibus non timeatur a flatu quolibet aut impulsione ventorum. Dictum est et Joanni; sed illi in aure audiunt; Joannes in spiritu tanquam angelus eruditur. Nimirum tanto propinquior Deo, quanto vox Verbo vicina, cui nulla voce alia media quod foris sonet oporteat intimari. Neque enim Joannem praedicatio, sed inspiratio docuit quem replevit Spiritus in utero matris suae. Vere ardens et vehementer accensus, quem sic praeccepavit flamma caelestis, ut jam Christi sentiret adventum, qui necdum sentire poterat vel se ipsum. Nimirum novus ille ignis, qui recens elapsus e caelo,

A per os Gabrielis in aurem intraverat Virginis, rursum per os virginis et matris aurem introivit ad parvulum: ab ea hora vas electionis suae spiritus sanctus impleret, et lucernam Christo Domino pararet. Fuit ergo jam tunc ardens lucerna, sed interim adhuc sub modio donec super candelabrum poneretur, et luceret omnibus qui erant in domo Domini. Illo enim in tempore solum adhuc potuit illuminare modium suum; soli interim lucere matri, magnum ei pietatis sacramentum revelans ipso motu novae exultationis. Unde mihi hoc, inquit, ut veniat mater Domini mei ad me? Quis enim tibi indicavit matrem Domini, mulier sancta? Unde me nosti? Ut facta est, inquit, vox salutationis tuae in auribus meis, exultavi in gaudio infans in utero meo (Luc. I, 43, 44).

B 5. Illuminavit ergo jam tunc modium, sub quo latebat: sed quem non latebat ardens lucerna sub modio, totum paulo post mundum novis illustrata fulgoribus. Ille erat, inquit, lucerna ardens et lucens. Non ait: Lucens, et ardens; quia Joannis ex fervore splendor, non fervor prodiit ex splendore. Sunt enim qui non eo lucent, quia fervent; sed magis fervent ut luceant: at isti plane non fervent charitatis spiritu, sed studio vanitatis. Vultis nosse quemadmodum arsit Joannes, et luxit? Ego utrumque in eo triplicem posse arbitror inveniri, et ardorem scilicet, et splendorem. Ardens enim erat in se ipso vehementi austeritate conversationis: erga Christum, intimo quodam et pleno fervore devotionis; erga peccantes proximos, constantia liberae increpationis. Luxit nihilominus, ut paucis dixerim, exemplo, digito, verbo, et se ipsum ostendens ad imitationem, et luminare majus quod latebat, ad peccatorum remissionem, et ipsas quoque tenebras nostras illuminans, sicut scriptum est: Quoniam te illuminas lucernam meam, Domine; Deus meus, illumina tenebras meas (Psal. XVII, 29); utique ad correctionem.

6. Considera igitur hominem angelico promissum oraculo, conceptum miraculo, sanctificationem in utero, et novum in novo homine poenitentiae mirare [alias imitare] fervorem. Victum et Vestitum, ait Apostolus habentes, his contenti simus (I Tim. VI, 8). Apostolica perfectio ista est; sed Joannes etiam haec contempsit. Denique audi Dominum in Evangelio: Venit, inquit, Joanne Baptista non manducans, nec bibens (Matth. XI, 18); plane nec vestiens. Sicut enim non est locusta cibus, nisi aliquorum forte irrationabilium animalium; sic nec pilus cameli humanum est indumentum. Quid tu pilos tuos, camele, deposuisti? Utinam gibbum magis deposuisses. Quid vos, irrationabiles ferae et reptilia deserti, cibos exquiritis delicatos? Joannes, sanctus homo, missus a Deo imo angelus Dei, sicut ait Pater: Ecce mitto angelum meum ante te (Luc. XII, 27); hic ergo Joannes, quo nullus major in natis mulierum, innocentissimum illud corpus sic castigat, sic extenuat, sic affligit: vos indui festinatis bysso et purpura, et splendide epulari? Heu! hic est praesentis totus honor diei? haec Baptistae reverentia tota? haec nati-

vitatis ejus propheta quondam laetitia 985 est? Cujus enim memoriam agitis, o nimis delicati cultores? cujus celebratis natalem? Nonne illius qui in eremo fuit hirsutus veste, confectus inedia? Quid existis in deserto videre, filii Babylonis? arundinem vento agitatam? Quid igitur? hominem mollibus vestitum? nutritum mollibus? In his nempe tota versatur haec vestra celebritas: in popularis favoris aura sectanda, in gloria vestium, et voluptatis ciborum. Sed quid haec ad Joannem? Neque enim Joannes fecit sic, aut talibus unquam poluit delectari.

7. Multi, inquit angelus, in nativitate ejus gaudebunt (Luc. I, 14). Verum id quidem: Multi in nativitate ejus gaudent: et pagani ipsis, ut audivimus, laeta est et solemnitas. Illi celebrant quod ignorant, sed non ita debuerant Christiani. Nunc vero et ipsi in hac beati Joannis Baptistae nativitate gaudent; sed utinam de nativitate, non de vanitate. Quid est enim nisi vanitas vanitatum quidquid sub sole est? aut quid amplius habet homo de universo labore suo, quo sub sole laborat? Fratres, sub sole est quidquid oculis cernitur, quidquid huic corporeae luci subjacere videtur. Quid vero illud, nisi vapor ad modicum parens? (Jac. IV, 45.) Quid illud, nisi fenum, et flos feni? Omnis caro fenum, ait Dominus, et omnis gloria ejus quasi flos feni. Fenum aruit, et flos decidit; verbum autem Domini manet in aeternum (Isai. XL, 6, 8). In hoc verbo laboremus, fratres; in quo et vivere, et gaudere possimus in aeternum. Operemur non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam aeternam. Quis ille? Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei (Matth. IV, 4). Seminemus in hoc verbo, charissimi seminemus in spiritu; quoniam qui in carne seminant, solam habent metere corruptionem. Gaudeamus intus, et non sub sole, sed, juxta Apostolum, tanquam tristes, propter humilitatem et gravitatem: semper autem gaudentes (II Cor. VI, 10), propter internam consolationem. Gaudeamus, dilectissimi, in nativitate beati Joannis, et gaudeamus de ipsa nativitate.

8. Copiosa siquidem nobis in ejus recordatione laetitiae causa, multiplex est materia gaudiorum. Ille erat lucerna ardens et lucens, et Judaei voluerunt exultare in luce ejus; ipse vero potius gaudebat in fervore devotionis, gaudebat ad vocem sponsi tanquam amicus sponsi. Nobis in utroque gaudendum est; in altero quidem ei, nobis in altero congaudentium. Ardebat enim sibi, nobis autem lucebat. Gaudeamus in fervore ejus ad imitationem: gaudeamus et in lumine, non tamen ibi manentes, sed ut in lumine ejus videamus lumen, lumen utique verum, quod non est ipse, sed cui testimonium perhibet ipse. Venit Joannes, ait Dominus, nec manducans, nec bibens (Matth. XI, 18). Incentivum fervoris id mihi est, et materia humilitatis. Quis enim in nobis est, fratres, qui Joannis poenitentiam intuens, suam, non dico magnificare, sed alicujus saltem momenti reputare praesumat? Quis audeat murmurare, in

A laboribus suis, et dicere: Satis est quod patior, nedum nimis? Quae enim homicidia, quae sacrilegia, aut quae flagitia sic puniebat Joannes in se ipso? Accendamus ad poenitentiam, fratres, interrogemus conscientias nostras, et animemur ad ultionem exigendam de nobis, ut horrendum possimus evadere iudicium Dei viventis. Quidquid vero minus est fervoris, humilitas suppleat purae confessionis. Fidelii enim Deus, et si confiteamur iniquitates nostras, si miserias nostras exponamus, si non excusemus infirmitates nostras, dimittet nobis peccata nostra.

9. Ex hoc sane et erga proximorum delicta fervorem intueri Joannis. His nempe dignus est et rationi consentaneus ordo, ut incipiendum tibi memineris a te ipso. Ab occultis, inquit, meis munda me, et ab alienis parce servo tuo (Psal. XVIII, 13, 14). Genimina viperarum, ait Joannes, quis ostendit vobis fugere a ventura ira? De quanto mentis fervore procedere putas scintillas istas, imo carbones desolatorios? Sic neque Pharisaei 986 parcens: Nolite, inquit, dicere quia patrem habemus Abraham: potens est enim Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham (Luc. III, 7, 8). Sed minus hoc videatur, si vel ipsum veretur potentis vultum, et non tota libertate spiritus arguit peccantem regem, crudelem atque superbum; sacra quadam vehementia ad hoc ipsum prodiens de deserto, si vel blanditiis ejus, vel ipso mortis terrore movetur. Metuebat, inquit, Herodes Joannem, et audito eo multa faciebat, et libenter eum audiebat. Ac ille nihil ob hoc parcens: Non licet, ait, tibi habere eam. Ligatus quoque, et in carcerem trusus, nihilominus fortiter stetit in veritate, et occubuit pro veritate feliciter (Marc. VI, 17-28). Ferveat etiam in nobis zelus iste, charissimi; ferveat amor justitiae, odium iniquitatis. Nemo, fratres, viua palpet; peccata dissimulet nemo. Nemo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego? Nemo, quod in se est, aequanimiter ferat, cum viderit ordinem deperire, minui disciplinam. Est enim consentire, silere, cum arguere possis: et scimus quia similis poena facientes maneat et consentientes.

10. Jam vero super humili et omnino ferventissima devotione Joannis erga Dominum quid loquemur? Inde enim exultavit in utero (Luc. I, 44); inde expavit in Jordane baptizaturus eum (Matth. III, 14); inde non modo Christum, qui putabatur, sed vel ipsam corrigiam calceamenti ejus solvere dignum se esse negabat (Marc. I, 7); inde gaudebat amicus sponsi ad vocem sponsi (Luc. I, 44); inde gratiam se accepisse pro gratia fatebatur; illum autem non ad mensuram habere Spiritum, sed plenitudinem de qua omnes acciperent, clamitabat (Joan. I, 16). Nonne Deo subjecta eris, anima mea? (Psal. LXI, 1). Alioquin non ero lucerna ardens, nisi toto corde, tota mente, et ex omnibus viribus meis diligam Dominum Deum meum. Sola enim est charitas quae accendit ad salutem; sola quam infundit et inflamat Spiritus, quem extinguere prohibemur (Thess. V, 19). Habes quemadmodum Joannes arserit: et in hoc ipso

quemadmodum luxerit, indicatum est, si advertisti. Neque enim ardorem ejus nosse poteris, nisi luxisset.

11. Luxit ergo, ut supra memini, exemplo, digito, verbo: opere se ipsum, Christum indice, nosmetipsos nobis sermone declarans. Tu puer, propheta Altissimi vocaberis, ait pater; præbis enim ante faciem Domini parare vias ejus, ad dandam scientiam salutis plebi ejus. Ad dandam, inquit, non salutem: neque enim ille lux; sed scientiam salutis, ut testimonium perhibet de lumine. Scientiam, inquit, salutis, in remissionem peccatorum (Luc. i, 76, 77). Num salutis scientiam sapiens parvipendere potest? Ponamus tamen necdum venisse Joannem, necdum significasse nobis de Christo. Ubi salutem quæremus? Peccavi peccatum grande, quod sanguine vitulorum vel hircorum deleri non potest, quia non holocaustis delectatur Altissimus. Memoria mea infecta est fæce hujus amurcæ: non est novacula quæ membranam hanc radere possit, quia tota totam imbilis fæcem. Si peccati mei oblitus fuero, stultus sum et ingratus; si in memoria mea permanet, arguet me in æternum. Quid igitur faciam? Ibo ad Joannem, et audiam vocem lætitiæ, misericordiæ vocem, sermonem gratiæ, verbum remissionis et pacis. Ecce, inquit, Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi (Joan. i, 29); et alibi: Qui habet sponsam, inquit, sponsus est (Joan. iii, 29). Ostendit igitur quia venit Deus, quia sponsus, quia Agnus. Quia Deus, certum est quod peccata remittere possit; sed utrum velit, adhuc in quæstione est. Vult profecto, quia sponsus est, quia amabilis est. Et Joannes amicus sponsi est, quia sponsus nisi amicos habere non novit. Et licet velit gloriosam sponsam non habentem macu-

IN VIGILIA SS. PETRI ET PAULI APOSTOLORUM.

SERMO

De triplici auxilio quod a sanctis accipimus.

1. In sanctorum Vigilis necesse est vigilare hominem spiritualem, qui solemnitates eorum celebrare desiderat in spiritu et veritate. Aliæ enim carnalium, aliæ spiritualium vigiliæ. Illi et nitidiores cultus, et epulas præparant lautiores: et fortassis in ipsis vigilis operantur opera tenebrarum, lætantur cum male fecerint et exsultant in rebus pessimis. Vos non ita didicistis Christum, qui Christum secuti estis, qui omnia reliquistis, qui vigilanti oculo vigiliarum nomen debetis attendere. Ad hoc enim vigiliæ proponuntur, ut evigilemus, si in aliquo peccato vel negligentia dormitamus, et præoccupemus faciem sanctorum in confessione. Non sic filii hujus sæculi, non sic, qui potentes sunt ad bibendum vinum, et viri fortes ad miscendam ebrietatem; qui obdormierunt in flagitiis et facinoribus suis. Illud vos non lateat, quia qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt; et qui dormiunt, nocte dormiunt: et frustra sonat eis nomen Vigiliarum sanctarum, cum ipsi magis dormire studeant, quam vigilare. Vos autem non estis filii noctis, neque tenebrarum, sed lucis et

lam, aut rugam, aut aliquid ejusmodi; non tamen quærit talem (ubi enim illum inveniret?), sed talem potius ipse facit, talem sibi exhibet ipse. Audi denique quid dicat per prophetam. Vulgo dicitur: Nunquid mulier, si dormierit cum altero viro, revertetur ad virum suum priorem? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis. Revertere tamen ad me, et ego suscipiam te. (Jerem. iii, 1). Ecce quod poscit, ecce quod velit.

12. Sed tu fortassis timeas eam quam facere venit delictorum purgationem, ne ustione et scissione ossa et medullas ossium collidat, ne dolorem inferat morte graviorem. Audi: Agnus est, in mansuetudine venit cum lana et lacte, solo verbo justificans impium. Quid enim est, juxta comicum, facilius dictu? (Terent. Phorm. II, 1, 70.) Tantum, inquit, dic verbo, et sanabitur puer meus (Matth. viii, 8). Ut quid ergo deinceps hæsitemus, fratres, et non omni fiducia ad thronum gloriæ accedamus? [alias, ascendamus.] Agamus Joanni gratias, et eo mediante transeamus ad Christum, quia, ut ait ipse: Illum oportet crescere, me autem minui (Joan. iii, 36). Quomodo minui? Splendore atque, non fervore. Retraxit radios, collegit se [alias, recollegit se], ne fieret sicut is qui totum profert spiritum suum. Illum, inquit, oportet crescere, qui exhauriri non potest, de cujus plenitudine omnes accipiunt; me autem minui, cui datus est spiritus ad mensuram, et danda magis opera ut ardere semper valeam quam lucere. Præcessi solem, tanquam sidus matutinum; abscondi necesse est, orto jam sole. Non est mihi nisi modicum olei qui tuo ungar; volo illud in vase tutius quam in lampade possidere.

conversatus est, non declinavit ad dexteram, neque ad sinistram: sed viam regiam tenuit, donec veniret ad illum qui dicit, Ego sum via, veritas et vita (Joan. xiv, 6). Intuemini humilitatem operum ejus, auctoritatem verborum ejus, et tunc videbitis quomodo tam verbo quam exemplo luxerit inter homines; qualia nobis vestigia dereliquerit, ut ambulemus per ea, et non erremus in eis. Vere, juxta prophetam, Semita justis recta est, rectus callis justis ad ambulandum (Isai. xxvi, 7).

3. Sed et diligentiori intuitu confusionem nostram inspiciamus: quia homo ille similis nobis fuit passibilis, ex eodem luto formatus ex quo et nos: Quid ergo est, quod non solum difficile, sed et impossibile credimus, ut faciamus opera quæ fecit, ut sequamur vestigia ejus? Confundamur, fratres, et contremisemus ad vocem istam, si forte hæc confusio adducat nobis gloriam, si forte generet gratiam nobis timor iste. Homines isti fuerunt qui præcesserunt nos, qui tam mirabiliter processerunt per vias vitæ, ut vix eos homines fuisse credamus. Sic ergo in sanctorum festivitibus et gaudere et confundi debemus: gaudere, quia patronos præmissimus; confundi, quia eos imitari non possumus. Ita semper gaudium nostrum in hac valle lacrymarum, lacrymarum pane condiri debet, ut semper non solum extrema; sed et prima gaudii luctus occupet: quia etsi magna est gaudiorum materia, sed

maxima est dolorum. Memor fui Dei, clamat justus, et delectatus sum: sed et statim subjungit, Defecit spiritus meus, turbatus sum, et non sum locutus (Psal. lxxvi, 4, 5).

4. Quod si hæc in Vigilis uniuscujusque sancti cogitare debemus, quid faciemus in solemnitate sanctorum et summorum Apostolorum? Petrum et Paulum loquor. Sufficeret unius festivitas ad infundendam exultationem universæ terræ: sed amborum juncta est ad cumulum gaudiorum, ut quomodo in vita sua dilexerunt se, ita in morte non sint separati. Quid illis potentius dum fuerunt in terris, quorum alteri traduntur claves regni cælorum, alteri magisterium Gentium: alter Ananiam et Sapphiram occidit in verbis oris sui, alter donat quidquid donat in persona Christi; et cum infirmatur, tunc fortior est et potens? Quam potentiores sunt in cælis, qui tam potentes fuerunt in terris! Et qui nobis reliquerunt majora exempla, quam illi qui in fame et siti, in frigore et nuditate, et in omnibus illis quæ Paulus enumerat (II Cor. xi, 23-33; Hebr. xi, 36-38), jugiter sunt afflicti et demum felici martyrio regna cælestia conscenderunt? Vere nobis rubor confusionis sunt, quos vix audeamus respicere, ne dicam imitari. Oremus ergo eos ut ipsi propitium nobis reddant amicum suum, judicem nostrum, qui est Deus benedictus in sæcula. Amen.

IN FESTO SS. PETRI ET PAULI APOSTOLORUM.

SERMO I.

De triplici custodia quam apostoli habent super nos, et de tribus gradibus conversationis nostræ.

1. Gloriosa nobis solemnitas illuxit, quam præclari martyres, matrum duces, apostolorum principes, morte clarissima consecrarunt. Isti sunt Petrus et Paulus, duo magna luminaria, quos Deus in corpore Ecclesiæ suæ constituit quasi geminum lumen oculorum. Hi mihi traditi sunt in magistros et in mediatores, quibus secure me committere possum: quia et notas mihi fecerunt vias vitæ, et mediantibus illis ad illum Mediatorem ascendere potero, qui venit pacificare per sanguinem suum et quæ in cælis, et quæ in terris sunt. Ille enim in utraque natura purissimus est, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Quomodo ergo ad illum accedere audebo, qui sum supra modum peccans peccator, qui peccavi supra numerum arenæ maris, cum ille purior, ego impurior esse non possim? Verendum ne incidam in manus Dei viventis, si illi appropinquare vel inhærere præsumpsero, quem a me tanta differentia dividit, quantum distat inter bonum et malum. Propterea dedit mihi Deus homines istos, qui et homines essent, et peccatores, et maximi peccatores, qui in se ipsis et de se ipsis discerent qualiter aliis misereri deberent. Magnorum enim criminum rei magnis criminibus facile donabunt veniam, et in qua mensura mensum est eis, remetientur nobis. Peccavit peccatum

grande Petrus apostolus; et fortassis quo grandius nullum est: et tam velocissime, quam facillime veniam consecutus est, et sic, ut nihil de singularitate sui primatus amitteret. Sed et Paulus qui in ipsa viscera nascentis Ecclesiæ tam singulariter quam incomparabiliter grassatus est, per ipsius Filii Dei vocem ad fidem adducitur, et pro tantis malis tantis bonis repletus est, ut Vas electionis fieret ad portandum nomen ejus coram gentibus, et regibus, et filiis Israel (Act. ix, 15): vas dignum, et cælestibus ferculis repletum: de quo et sanus escam, et infirmus accipiat medicinam.

2. Tales decebat humano generi pastores et doctores constitui, qui et dulces essent, et potentes, et nihilominus sapientes. Dulces, ut me blande et misericorditer susciperent; potentes, ut fortiter protegerent; sapientes, ut ad viam, et per viam ducerent quæ ducit ad civitatem. Quid Petro dulcius, qui tam dulciter ad se omnes convocat peccatores, sicut et Actus apostolici et Epistolarum ejus series attestatur? Quid illo potentius, cui et terra obedivit, cum mortuos reddidit, et mare sub pedibus ejus se calcabile præbuit (Matth. xiv, 27); qui Simonem Magum spiritu oris sui in aere attigit, qui claves regni cælorum tam singulariter accepit, ut præcedat sententia Petri sententiam cæli? Denique quodcunque ligaveris, inquit, super terram, erit ligatum et in cælis; et quodcunque solveris super terram, erit solutum in cælis (Matth. xvi, 19). Quid autem illo sa-